

Aduersus improbas mulieres

Κατὰ τῶν πονηρῶν γυναικῶν

Οὐδὲν τοίνυν ἐφάμιλλον θηρίον γυναικὸς πονηρᾶς καὶ γλωσσώδους. Τί γὰρ λέοντος δεινότερον ἐν τετράποσιν, ἢ τί ὠμότερον δράκοντος ἐν ἔρπετοῖς; Ἄλλ' οὐδὲν πλὴν γυναικὸς πονηρᾶς! Ὅτι δὲ λέων καὶ δράκων ἐν τῷ κακῷ ἔλαττον τυγχάνουσι, μαρτυρεῖ καὶ ὁ Σοφὸς λέγων· συνοικῆσαι λέοντι καὶ δράκοντι εὐδόκησον, ἢ μετὰ πονηρᾶς γυναικός· καὶ γὰρ λέοντες τὸν Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ ἠδέσθησαν, τὸν δὲ Ναβουθὲ Ἰεζάβελ ἐφόνευσε· τὸ κῆτος τὸν Ἰωνᾶν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐφύλαξε, Δαλιλά δὲ τὸν Σαμψῶν ξυράσασα, τοῖς ἀλλοφύλοις παρέδωκε· δράκοντες καὶ ἀσπίδες καὶ κεράσται τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτρόμα 199 σαν, Ἡρωδιάς δὲ αὐτὸν ἐν ἀρίστῳ ἀπέτεμεν· οἱ κόρακες τὸν Ἥλιαν ἐν τῷ ὄρει διέθρεψαν, ἢ δὲ Ἰεζάβελ αὐτὸν μετὰ τὴν εὐεργεσίαν τοῦ ὑετοῦ πρὸς φόνον κατεδίωκε· καὶ φοβηθεὶς ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα, καὶ ἀθυμήσας ἠτήσατο ἀποθανεῖν, λέγων· Κύριε ὁ Θεός, ἱκανούσθω νῦν· λάβε τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐ κρείσσων ἐγὼ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. Οἵμοι, ὁ Προφήτης ἐφοβήθη γυναῖκα! Ὁ τῆς οἰκουμένης ὄλον τὸν ὑετὸν ἐν τῇ γλώσσει βαστάζων· ὁ πῦρ οὐρανόθεν ῥήματι καταγαγὼν καὶ δι' εὐχῆς νεκρὸν ἐγείρας, γυναῖκα ἐφοβήθη! Οὐδεμία γὰρ κακία συγκρίνεται γυναικὶ πονηρᾷ. Μαρτυρεῖ μοι τῷ λόγῳ καὶ ὁ Σοφός, λέγων· οὐκ ἔστι κεφαλὴ ὑπὲρ κεφαλὴν ὄφως, καὶ οὐκ ἔστι κακία ὑπὲρ κακίαν γυναικός. Ὡς τὸ κακὸν τοῦ Διαβόλου καὶ ὀξύτατον ὄπλον! Διὰ γυναικὸς γὰρ ἐξ ἀρχῆς τὸν Ἀδὰμ ἐν τῷ παραδείσῳ διέστρεψε· διὰ γυναικὸς τὸν Ἰωσήφ ἐν φυλακῇ κατέκλεισε· διὰ γυναικὸς τὸν Δαυῖδ πρὸς τὴν τοῦ Οὐρίου δολοφονίαν ἐξέμηγε· ὁ δὲ διὰ γυναικὸς τὸν Σολομῶντα τὸν σοφώτατον πρὸς παράβασιν κατέστρεψε· διὰ γυναικὸς τὸν Ἥλιαν ἐδίωξε· διὰ γυναικὸς τὸν Σαμψῶν ἐτύφλωσε <καὶ> τὸν πρόδρομον Χριστοῦ ἀπέτεμε· διὰ γυναικὸς πάντας καταράττει, πάντας ἀτιμάζει, πάντας φονεύει, πάντας ψέγει, πάντας ὑβρίζει. Γυνὴ γὰρ ἀναιδὴς οὐδενὸς φεΐδεται· οὐχ ἱερέα ἐντρέπεται, οὐ προφήτην αἰδεῖται, οὐ πολιὰν τιμᾷ. Ὡς κακὸν κακοῦ κάκιστον, γυνὴ πονηρά! Κἂν μὲν ἔστι πονηρά, τῇ κακίᾳ πλουτεῖ· ἂν δὲ καὶ πλοῦτον ἔχη τῆς πονηρίας αὐτῆς συνεργοῦντα, δισσὸν τὸ κακὸν καὶ ἀφόρητον ζῶον, ἀθεράπευτος ἢ νόσος, ἀνήμερον <τὸ> θηρίον. Ἐγὼ γὰρ οἶδα καὶ ἀσπίδας κολακευομένας ἡμεροῦσθαι, καὶ λέοντας καὶ παρδάλεις τιθασσευομένας πρᾶννεσθαι, γυνὴ δὲ πονηρὰ καὶ ἀναιδὴς, καὶ ὑβριζομένη μαίνεται, καὶ κολακευομένη ἐπαίρεται. Κἂν ἄνδρα ἔχη ἄρχοντα, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τοῖς λόγοις αὐτὸν ἐκμοχλεύουσα πρὸς δολοφονίαν ὀξύνει, ὡς Ἡρωδιάς τὸν Ἡρώδη. Κἂν πένητα ἔχη ἄνδρα, πρὸς ὀργὰς καὶ μάχας αὐτὸν διεγείρει. 1 Κἂν χήρα τυγχάνῃ, αὐτὴ δι' ἑαυτὴν τοὺς πάντας ὑβρίζει καὶ διασύρει. Φόβῳ γὰρ Θεοῦ οὐ χαλινεῖ τὴν γλῶσσαν· οὐκ εἰς τὸ μέλλον κριτήριον ἀποβλέπει· οὐ πρὸς Θεὸν ἀνανεύει· οὐ φιλίας οἶδε φυλάττειν θέσμια. Οὐδὲν ἔστι γυναικὶ πονηρᾷ παραδοῦναι τὸν ἴδιον ἄνδρα εἰς θάνατον· τὸν γὰρ δίκαιον Ἰὼβ ἴδια γυνὴ πρὸς θάνατον προεδίδου, λέγουσα· εἶπόν τι ῥῆμα πρὸς Κύριον, καὶ τελεύτα! Ὡς προαιρέσεως πονηρᾶς! Ὡς γνώμης ἀνοσίου! Ἄνδρὸς τὰ σπλάγχνα ὑπὸ τῶν ἀναζευσῶν φλυκτίδων ὡσπερ ἐπ' ἀνθρακιάς καιόμενα, καὶ ὅλην τὴν σάρκα αὐτοῦ σκώληξι συνελισσομένην, οὐ κατεκάμφθη πρὸς οἶκτον, βλέπουσα αὐτὸν ὄλον δι' ὅλου στενάζοντα καὶ ἀγωνιῶντα καὶ συνεχῶς ἐκλυόμενα ἔλκη φέροντα· οὐκ ἐμαλάχθη πρὸς εὐσπλαγχνίαν θεωροῦσα τὸν ποτε ἐν βασιλικῇ πορφυρίδι, ἄρτι ἐπὶ κοπρίας καθημένον γυμνὸν καὶ σηπόμενον· καὶ οὐκ ἐμνημόνευσε τῆς πρὸς αὐτὸν ἀρχόντων φιλίας καὶ συνηθείας, καὶ ὅσον δι' αὐτὸν ἐμεγαλύνθη καὶ ἐδοξάσθη, ἀλλ' εἶπόν τι

ῥῆμα πρὸς Κύριον, καὶ τελεύτα. Ὡ χάρις γυναικός! Ὡ μάλαγμα ὀδυνῶν δραστήριον! Ὡ φιλία ὁμοζύγου! Οὐκ ἄρκει γὰρ αὐτῷ ἢ πρόσκαιρος ὀδύνη, ἀλλὰ καὶ αἰώνιον αὐτῷ προεξένησε 2 διὰ τῆς βλασφημίας τὴν κόλασιν. Θέλεις ἰδεῖν τῆς πονηρίας ταύτης γυναικὰ ὁμότροπον; Ἴδε μοι τὴν Δαλιλάν, πῶς τὸν ἴδιον ἄνδρα ξυρήσασα καὶ δῆσασα, τοῖς ἄλλοφύλοις παρέδωκε τὸ ἴδιον μέλος, τὸν ἴδιον σύννευον· ὃν καὶ ἔθαλπεν, ὃν ἐκολάκευεν, ὃν κατεφίλει, ὃν ὑπὲρ ἑαυτὴν ἀγαπᾶν ὑπεκρίνετο. Ὅν χθὲς ἠγάπα, σήμερον ἠπάτα· ὃν χθὲς ἔθαλπεν ἀγαπῶσα, σήμερον ἔθαπτεν ἀπατῶσα. Καὶ μὴν οὐκ ἦν ὠραῖος; Καὶ τίς αὐτοῦ ὠραιότερος, ὅς γε ἑπτὰ βόστρυχας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερε, τῆς ἑπταφώτου χάριτος τὴν εἰκόνα βαστάζων; Καὶ μὴν οὐκ ἦν ἀνδρεῖος; Καὶ τίς αὐτοῦ ἀνδρειότερος, ὅς γε λέοντα φοβερὸν ἐν ὁδῷ μόνος ἐπάταξε, καὶ μιᾶ σιαγόνι ὄνου χιλίους ἄλλοφύλους κατέστρεψεν; Ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἦν ἅγιος, ὡς διψήσαντα αὐτόν ποτε ἐν σπάνει ὕδατος εὔξασθαι, καὶ ἐκ τῆς κατεχομένης ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ σιαγόνος νεκρᾶς ὕδωρ πηγᾶσαι, κάκειθεν ἀρύσασθαι. Καὶ τὸν οὕτως ἅγιον, τὸν οὕτως ὠραῖον, τὸν οὕτως ἀνδρεῖον ἰδία γυνὴ κατέβαλε, καὶ ὡς πολέμιον δῆσασα τοῖς ἄλλοφύλοις παρέδωκεν. Ὅν ἐκτυφλώ 3 σαντες εἶχον εἰς παίγιον. Καὶ ὃν οὔτε λέοντες, οὔτε ἀλλόφυλοι ἀντιστῆναι ἴσχυον, τοῦτον ἢ ἰδία γυνὴ κατέβαλε. Καὶ πόθεν τοῦτο ἴσχυσεν; Ἐκ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀγαθότητος. Τὸ γὰρ μυστήριον τῆς ἰσχύος αὐτοῦ νύκτωρ δόλω ἀποσυλήσασα, αὐτόν γυμνὸν κατέσφαξε. Διὰ τοῦτο παραγγέλλει ἡμῖν ὁ Προφήτης, λέγων· ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι τοῦ μὴ ἀναθέσθαι τι αὐτῇ. Ποῖον θηρίον, εἶπέ μοι, κατὰ τοῦ ἰδίου ἄρρενος τοιαῦτα ἐμελέτησέ ποτε; Ποῖα δράκαινα τὸν ἴδιον ὁμόζυγον ἀπολέσθαι ἐθέλει; Ποῖα δὲ λέαινα τὸν αὐτῆς ἄνδρα πρὸς σφαγὴν παραδίδωσιν; Οὕτως ἀληθῶς, οὐκ ἔστι κακία ὑπὲρ κακίαν γυναικός. Οὐκοῦν ὁ ἔχων γυναικὰ πονηρὰν γινωσκέτω ἤδη τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ κεκομιεῖσθαι μισθόν. Φησὶν ὁ Σοφός· γυνὴ πονηρὰ ἀνδρὶ ἀμαρτωλῷ δοθήσεται. Πᾶς ὁ βλέψας γυναικὰ, φησί, πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῇ, ἤδη ἐμοίχευσεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Ὅντως φοβερὸν τὸ παράγγελμα καὶ πολλῆς χρείας τῆς νήψεως. Τί γάρ ἐστι γυνή; Παγὶς κεκοσμημένη καὶ ἐξαπατῶσα τοὺς ἀνθρώπους ἐν ἡδοναῖς. Φαιδρῷ μὲν τῷ προσώπῳ, καὶ ὑψηλῷ τῷ τραχήλῳ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς 4 μοῖς ἀνανεούουσα, καὶ ταῖς παρειαῖς μειδιῶσα, μελωδοῦσα δὲ τῇ γλώσσῃ, καὶ τῇ φωνῇ θέλγουσα, καὶ τοῖς λόγοις δελεάζουσα, καὶ τὸν χιτῶνα σύρουσα, καὶ τοῖς ποσὶ παίζουσα, καὶ τῷ σχήματι ἀρέσκουσα, καὶ τῷ σώματι ἐκπορνεύουσα, καὶ τοῖς ἔργοις φονεύουσα. Πολλοὺς γάρ, φησί, τρώσασα, καταβέβληκε· καὶ ἀναριθμητοὶ εἰσὶν οὓς πεφόνευκε. Διὸ καὶ λέγει· ἐν κάλλει γυναικός πολλοὶ ἐπλανήθησαν, καὶ ἐκ τούτου φιλία ὡς πῦρ ἀνακαίεται. Τί ἐστι γυνή; Ἐπὶ γῆς ναυάγιον, πηγὴ κακίας, θησαυρὸς ῥυπαρίας καὶ πονηρίας, θανατηφόρος συντυχία, ὀφθαλμῶν ὄλισθος, ψυχῶν ὄλεθρος, καρδίας λόγχη, νέων ἀπώλεια, σκῆπτρον ἄδου, κρημνώδης πόθος. Τί ἐστι γυνή; Αἰτία Διαβόλου, ἀνάπαυσις Ὀφews, Διαβόλου παραμυθία, ἀπαρηγόρητος ὀδύνη, ὑποκαιομένη κάμινος, σφζομένων σκάνδαλον, ἀθεράπευτος κακία, καθημερινὴ λέσχη, ξενοδοχεῖον ἀσώτων, ἐργαστήριον δαιμόνων. Τί γυνή; Φίλτρον πονηρίας, ἀναίσχυντον θηρίον, ἀκράτητος ὀρμῆ, ἀχαλί 5 νωτον στόμα, μυστηρίων θρίαμβος, σκοτίας ὀδηγός, παραπτωμάτων διδάσκαλος, ἀπολαύσεως πονηρία, ἀκόρεστος ἐπιθυμία, κολάσεως αἰωνίου πρόξενος. Τί γυνή; Γήϊνον φρόνημα, ἀνδρὸς ῥαθυμία, συγκοιμημένη ἀκρασία, συνεχειρομένη μέριμνα, ἱματισμένη ἔχιδνα, αὐθαίρετος μάχη, καθημερινὴ ζημία, οἰκίας χειμῶν, ἀνδρὸς ναυάγιον, ἀνήμερον θηρίον, μοιχῶν καταγωγίον, ὄπλον Διαβόλου, ἐπιθυμητὴ λύσσα, παγκόσμιος θάνατος. Εἰκότως οὖν ἔλεγεν ὁ Σοφός· μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός. Σὺ δέ, εἰ βούλει τοῦ τοιοῦτου πάθους καὶ θηρίου ἀποδράσαι, ἄκουε τοῦ Παροιμιαστοῦ λέγοντος· οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλέπέτωσαν, τὰ δὲ βλέφαρά σου νευέτω δίκαια· καὶ μὴ σε νικήσῃ κάλλους ἐπιθυμία, μηδὲ ἀγρευθῆς σοῖς ὀφθαλμοῖς, μηδὲ συναρπασθῆς

ἀπὸ τῶν αὐτῆς βλεφάρων· γυνὴ γὰρ ἀνδρὸς τιμίαν ψυχὴν ἀγρεύει. Νῦν οὖν, υἱέ μου, ἄκουέ μου. Μὴ ἐκκλινάτω εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἢ καρ 6 δία σου, καὶ μὴ πλανηθῆς ἐν ἀτραποῖς ὁδοῦ αὐτῆς· πολλοὺς γὰρ τρώσασα καταβέβληκε, καὶ ἀναρίθμητοί εἰσιν οὓς πεφόνευκε· καὶ μὴ ἐπιστήτω σὸν ὄμμα πρὸς αὐτήν, ἀλλ' ἀποπήδησον <καὶ> μὴ χρονίσης. Ὅταν οὖν ἴδῃς γυναῖκα εὖμορφον, λάμπουσαν, ἔχουσαν ὀφθαλμὸν φαιδρόν, στίλβουσαν ἀπὸ τῆς παρειᾶς, εὐμήχανόν τινα ὥραν φέρουσαν ἐπὶ τῆς ὄψεως, φλέγουσά σου τὸν λογισμὸν καὶ τὰς ἐπιθυμίας αὖξουσας, ἐννόησον ὅτι γῆ τὸ θαυμαζόμενον, ὅτι σποδὸς τὸ ἐγκαῖον, καὶ παύσεται λυσσωσα ἡ ψυχὴ. Ἀνακάλυψον αὐτῆς τὸ δέρμα τῆς ὄψεως τῷ λογισμῷ, καὶ τότε πᾶσαν ὄψει τῆς εὐμορφίας τὴν εὐτέλειαν· οὐδὲν γὰρ ἕτερον εὐρήσεις, ἀλλ' ἢ ὅστέα καὶ φλέβας καὶ δυσωδίαν. Ἐννόησον δὲ πάλιν ταύτην γηράσκουσαν, ἀλλοιουμένην, θνήσκουσαν, ἅπαν καταρρέον τὸ ἄνθος ἐκεῖνο. Ἐννόησον τί θαυμάζεις, καὶ αἰσχύνθητι· καὶ αἰσχυνθεῖς, μετανόησον.